

Alocarea subiectului la monografiile din domeniile : Geografie, Științe Biografice și Istorie în format UNIMARC : prezentare comparativă

Toroczky Ramona-Diana

Rezumat:

Lucrarea prezintă pe rând câmpurile UNIMARC din blocul 6 – blocul analizei de subiect al descrierii bibliografice, câmpuri care sunt folosite pentru a alocă vedete de subiect monografiilor din domeniile : **geografie, științe biografice și istorie**.

Pentru fiecare câmp s-a pornit de la definiția câmpului, continuând cu explicarea subcâmpurilor și o prezentare comparativă a folosirii acestora în cele 4 biblioteci centrale universitare însoțite de observații legate de modalitatea de folosire și completare a câmpului.

În exemplificarea utilizării câmpurilor din blocul 6 au fost alese cărți apărute și prelucrate relativ recent, după anul 2000, tocmai pentru a ilustra cât mai corect modul de folosire actual al câmpurilor respective în bibliotecile studiate.

Cuvinte cheie: indexare, vedete de subiect (geografie, științe biografice, istorie)

Scop:

Lucrarea urmărește să realizeze o comparație a modului în care sunt folosite și completate câmpurile UNIMARC, cu subcâmpurile aferente lor, din blocul 6 – blocul analizei de subiect al descrierii bibliografice - în cele 4 biblioteci centrale universitare din București, Cluj, Iași și Timișoara în cazul alocării subiectelor monografiilor din domeniile : geografie, științe biografice și istorie.

Cele ce urmează reprezintă numai o mică parte a unui studiu mult mai complex pe care l-am făcut pentru a ne clarifica unele aspecte legate de completarea câmpurilor, mai ales că, nu demult biblioteca noastră a trecut la exploatarea programului integrat de bibliotecă Aleph 500 și se dorește utilizarea cât mai corectă și completă a câmpurilor UNIMARC.

Un alt argument în favoarea abordării acestei teme este faptul că biblioteca noastră face parte din cele 4 biblioteci centrale universitare din țară toate de același nivel, vizibile în catalogul comun **ROLiNeST** și care deservește aceleași scopuri și aceiași utilizatori.

Câmpul 600 – Nume de persoane folosite ca subiect

Acest câmp, care este repetabil, conține numele unei persoane care este unul dintre subiectele unității bibliografice, în forma punctului de acces, cu adăugarea opțională a informației suplimentare despre subiect.

Indicatori - 1 nedefinit

- 2 forma indicatorului de nume cu posibilele valori:

- 0 nume introdus sub prenume sau în ordine directă

- 1 nume introdus sub pseudonim

Subcâmpuri specifice utilizate:

\$a element de intrare (de obicei nume de familie)

\$b parte a numelui, alta decât elementul de intrare (prenume)

\$c adăugiri la nume (altele decât date calendaristice) (titluri, epitete, funcții)

\$d numerale romane

\$f date (data nașterii – data decesului)

\$j subdiviziune de formă

\$x subdiviziune de subiect

\$y subdiviziune geografică

\$z subdiviziune cronologică

Exemple de utilizare a câmpului 600 în bibliotecile centrale universitare. Prezentare comparativă

Ex. 1 : Ferdinand I, întemeietorul României Mari : o biografie / Eugen Wolbe ; trad. din germană de Maria și Ion Nastasia. – București : Humanistas, 2004.

Catalogul 1	600 0	\$a FERDINAND DE HOHENZOLLERN-SIGMARINGEN \$d I \$c rege al României
Catalogul 2	600 1	\$a Ferdinand \$d I \$c Rege al României
Catalogul 3	600 1	\$a Ferdinand \$d I \$c rege al României \$f (1865-1927) \$x Biografii

Ex. 2 : Regele trădat : Carol al II-lea al României / Lilly Marcou ; trad. și note : Elena Zamfirescu ; cuv. înainte: acad. Dan Berindei. – București : Corint, 2003.

Catalogul 1	600 0	\$a CAROL \$d II \$c rege al României
Catalogul 2	600 1	\$a Carol \$d II \$c Regele României
Catalogul 3	600 0	\$a Carol \$d II \$c rege al României \$f (1893-1953) \$x Biografii

Observații legate de utilizarea câmpului 600 :

După analizarea exemplilor prezentate se poate remarca o uniformitate a folosirii câmpului 600 până la un punct. Astfel observăm completarea aceluiași subcâmpurilor \$a, \$d și \$c în cataloagele 1 și 2, cu mențiunea că în catalogul 1 vedeta de subiect este trecută cu litere majuscule. În catalogul 3 se completează și subcâmpurile \$f și \$x, dându-se astfel o informație mai completă asupra vedetei de subiect persoană fizică. După ultimele ediții ale manualului UNIMARC informația aflată în catalogul 3 pe subcâmpul \$x în exemplele 1 și 2, fiind subdiviziune de formă, ar trebui trecută pe subcâmpul \$j. De asemenea, se remarcă utilizarea în mod neuniform a celui de al 2-lea indicator al câmpului.

În biblioteca noastră aceste informații, aflate în alte biblioteci centrale universitare pe subcâmpurile câmpului 600 (ca de exemplu: biografii sau perioade de timp referitoare la vedeta de subiect persoană fizică), există și se regăsesc pe câmpul 610 de termeni necontrolați de subiecte.

Câmpul 602 – Nume de familie folosit ca subiect

Acest câmp repetabil, conține numele unei familii care este unul dintre subiectele unității bibliografice, în forma punctului de acces, cu adăugarea opțională a informației suplimentare despre subiect.

Indicatori - 1 nedefinit
- 2 nedefinit

Subcâmpuri specifice utilizate:

\$a element de intrare (nume de familie ca subiect)

\$f date

\$j subdiviziune de formă

\$x subdiviziune de subiect

\$y subdiviziune geografică

\$z subdiviziune cronologică

Exemple de utilizare a câmpului 602

Ex. 1 : Familia Medici / Pierre Antonetti ; trad.: Narcisa Șerbănescu. București : Corint, 2004.

Catalogul 1	602	\$a MEDICI, familia
Catalogul 2	602	\$a Medici, Familia
Catalogul 3	602	\$a Medici, familia \$x Istoria familiilor \$y Florența (Italia) \$z Sec. 13-18

Ex. 2 : Habsburgii : personificarea unui imperiu / Andrew Wheatcroft ; în rom. de Roxana Popescu. – București : Vivaldi, 2003.

Catalogul 1	602	\$a HABSBURG, dinastia
Catalogul 2	602	\$a Habsburg (Familia)
Catalogul 3	602	\$a Habsburg, dinastia \$x Genealogie \$x Imagologie \$y Europa \$z 1000-1922

Observații legate de utilizarea câmpului 602 :

Se constată că la acest câmp este completat, cu excepția catalogului 3, adică de cele mai multe ori numai subcâmpul \$a, și că aspectele suplimentare aflate pe celelalte subcâmpuri, care ne-ar da mai multe informații referitoare la vedetă sunt omise, sau sunt trecute în alte câmpuri. Precizări de tipul “familia”, “dinastia” sunt atașate elementului de intrare, în subcâmpul \$a, uneori precedat de virgulă, altele în paranteză.

Se mai observă că în catalogul 1 vedeta de subiect este trecută cu litere majuscule.

Astfel, ca și în cazul câmpului 600, în biblioteca noastră informațiile suplimentare se regăsesc fie pe câmpul 610, de termeni necontrolați de subiecte (ca de exemplu: istoria familiilor

Observații legate de utilizarea câmpului 606 :

După cum se observă câmpul 606 este completat în două moduri. La unele biblioteci se folosește câmpul 606 cu subcâmpurile aferente, pe când la alte biblioteci completarea câmpului 606 se reduce la folosirea subcâmpului \$a, unde se introduc termeni de indexare care reprezintă nu numai subiectul documentului indexat, ci și informațiile legate de subiectul în cauză (care reflectă numai anumite aspecte ale subiectului propriu-zis la care se referă documentul). De asemenea, informația trecută pe subcâmpul \$x, fiind subdiviziune de formă, după cele mai recente ediții ale standardului ar trebui trecută în subcâmpul \$j.

Dacă informațiile se redau în câmpuri de subiect separate, pe subcâmpul \$a, pot induce în eroare utilizatorul, pentru că ele nu sunt subiecte ale documentelor ci precizează/aduc doar anumite informații, specifică anumite fațete cu privire la subiectele pe care le tratează documentele respective.

De asemenea, se observă nivelul diferit de indexare de la un catalog la altul și preferința pentru un descriptor sau altul („Călătorii geografice”, „Expediții geografice”, „Expediții comerciale”) pentru a desemna un concept.

Poate că în biblioteca noastră ar fi mai bine ca acest câmp să înceapă să se completeze numai în momentul în care ar fi elaborat și aplicat un tezaur național, pentru a utiliza în mod unitar aceeași termeni de indexare (descriptori) pentru același concept. Acest aspect, utilizarea unitară a termenilor de indexare, nu trebuie pierdut din vedere pentru că, numai lucrând în acest fel, utilizatorul, în momentul în care își formulează cererile de informare, va regăsi toate documentele existente în catalog cu subiectul dorit.

Câmpul 607 – Nume geografic folosit ca subiect

Câmpul conține un nume geografic folosit ca vedetă de subiect și este repetabil.

Indicatori - 1 nedefinit

- 2 nedefinit

Subcâmpuri specifice utilizate:

\$a element de intrare (nume geografic ca subiect)

\$j subdiviziune de formă

\$x subdiviziune de subiect

\$y subdiviziune geografică

\$z subdiviziune cronologică

Exemple de utilizare a câmpului 607:

Ex. 1 : Urme din trecutul Transilvaniei / Florian Dudaș. - Timișoara : Editura de Vest, 2004.

Catalogul 1	607	\$a TRANSILVANIA
Catalogul 2	607	\$a România
	607	\$a Transilvania
Catalogul 3	607	\$a Transilvania (România)
		\$x Istorie
	607	\$a Transilvania (România)
		\$x Cultură și civilizație

Ex. 2 : Ghidul istoriei Europei și României / Adriana Gheorghe. - București : House of Guides, 2004.

Catalogul 1	607	\$a ROMÂNIA
	607	\$a EUROPA
Catalogul 2	607	\$a România
		\$x Istorie
		\$x Ghid
	607	\$a Europa
		\$x Istorie
		\$x Ghid
Catalogul 3	607	\$a Europa
		\$x Istorie
		\$z Sec.1-20
		\$x Ghid
	607	\$a România
		\$x Istorie
\$z Sec.1-20		
		\$x Ghid

Observații legate de utilizarea câmpului 607 :

Câmpul 607 este completat când succint, numai cu subcâmpul \$a, când mai complet, dându-se informații care reprezintă atât subdiviziuni de subiect, cât și de formă. De exemplu termenul care precizează forma documentului, "ghid" ar trebui trecut de pe subcâmpul \$x pe subcâmpul \$j.

În biblioteca noastră aceste informații aflate în alte biblioteci centrale universitare pe subcâmpurile câmpului 607 (ca de exemplu: istorie, cultură și civilizație, geografie, ghid) există și se regăsesc pe câmpul 610 de termeni necontrolați de subiecte.

De asemenea acest câmp l-am folosit și încă îl folosim pentru a exprima spațiul geografic atât ca *subiect principal* cât și ca *aspect geografic al subiectului*.

Ex. 3 : Determinator al larvelor de Chironomidae (Diptera) din fauna României / acad. Nicolae Botnariuc, dr. Victoria Cure. - București : Editura Academiei Române, 1999.

BCU Timișoara 607 \$a ROMÂNIA

Câmpul 610 – Termeni necontrolați de subiecte

Este un câmp repetabil care este folosit pentru a înregistra termenii de subiecte care nu provin din listele de vedete de subiecte controlate.

Indicatori - 1 nivelul termenului de subiect

0 nici un nivel specificat

1 termen principal

2 termen secundar

- 2 nedefinit

Subcâmp:

\$a termen de subiect (repetabil)

Acest câmp este folosit în biblioteca noastră în locul câmpului 606 utilizat în alte biblioteci centrale universitare.

Exemple de utilizare a câmpului 610 în biblioteca noastră

Modalitatea de completare a câmpului 610 în biblioteca noastră este prezentată pe aceleași documente pe care le-am expus mai sus la descrierea câmpului 606.

Ex. 1 : Mihai Viteazul și Transilvania : culegere de studii / coord. : acad. Camil Mureșanu ; ed. : prof. univ. dr. Ioan Silviu Nistor. - Cluj-Napoca : Napoca Star, 2005.

BCU Timișoara	6100	\$a Istorie națională
	6100	\$a Sec.16
	6100	\$a Domnitori
	6100	\$a Biografii

Ex. 2 : Cu Marco Polo pe Drumurile Mătășii : (ieri și azi) / C. Chifane-Drăgușani. – București : Fundația "Marco Polo", 2001.

BCU Timișoara	6100	\$a Exploratori
	6100	\$a Expediții geografice
	6100	\$a Drumuri comerciale
	6100	\$a Istoria subiectului

Observații legate de utilizarea câmpului 610 :

Câmpul 610, având un singur subcâmp, \$a, pentru introducerea subiectului și a unor fațete ale acestuia recurgem la repetarea lui, așa cum se vede și din exemplele arătate mai sus.

Am ales câmpul 610 pentru conversia datelor din programul ALEPH 300, care avea câmpuri fixe, fără indicatori, în ALEPH 500, și continuăm să folosim acest câmp deoarece nu există un tezaur național.

De asemenea la conversia datelor de subiect se preta cel mai bine alocarea indicatorului 0 (fără nivel precizat). Probabil că într-un viitor nu prea îndepărtat vom trece la precizarea nivelului descriptorului, prin folosirea indicatorilor 1 (termen principal) și 2 (termen secundar), după caz.

Întotdeauna, în munca noastră de indexatori, trebuie să ținem seama de anumite aspecte și să privim indexarea ca pe o operațiune intelectuală care își pune amprenta pe tot traseul documentelor, nu numai în faza de intrare a acestora în sistem ci și la ieșire, atunci când se reformulează cererile de informare ale utilizatorilor.

Astfel, important este să punem la îndemâna utilizatorilor noștri cei mai potriviți termeni, după care să regăsească documentele de care au nevoie, și asta pentru că nimeni nu intră într-o bibliotecă centrală universitară pentru a citi întreaga colecție de documente, ci doar pentru a căuta ceva, selectiv, care de cele mai multe ori va satisface un set de nevoi de informare personalizat.

Cataloage on-line consultate

- 1) Catalogul Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I” din București : <http://cache.bcub.ro/webopac/Vubis.csp>
- 2) Catalogul Bibliotecii Centrale Universitare „Lucian Blaga” din Cluj- Napoca : <http://www.bcucluj.ro/catalog.php>

- 3) Catalogul Bibliotecii Centrale Universitare „Mihai Eminescu” din Iași : <http://193.231.13.10:8991/F>
- 4) Catalogul Bibliotecii Centrale Universitare „Eugen Todoran” din Timișoara : <http://ibm.bcut.ro:8991/ALEPH/>
- 5) Catalogul ROLiNeST (ROmanian Library Network Science & Technology) : <http://aleph.edu.ro:8331/V>

Bibliografie

- 1) CHAN, Lois Mai. *Library of Congress subject headings : principles and application*. 4th ed. Westport: Libraries unlimited, 2005.
- 2) LANCASTER, F.W. *Indexing and abstracting in theory and practice*. London: Library Association Publishing, 1998.
- 3) *Manual UNIMARC*. București: Biblioteca Națională a României, 1993.
- 4) *Manuel UNIMARC : format bibliographique / trad. par Marc Chauveinc*. 4e éd., version française. München: Saur, 2002.
- 5) *Metode de indexare utilizate în activitatea de informare și documentare*. București: INID, 1989
- 6) ROWLEY, Jennifer. *Organizing knowledge : an introduction to information retrieval*. 2nd ed. Vermont: Gower, 1995.